

Beføstning, og saaledes opstod Kjøbstæderne, som aldeles ikke fandtes i Landet før den Tid; det var omtrent ved Aaret 1250, at dette begyndte. Om nu denne Udvikling er den rette eller ikke, om det er rigtigt, som Næringsloven gaar ud paa, at de skulle have et Belte omkring sig — vel for at kunne holdes oppe — thi nu er jo det Dieblit kommet, hvor Kjøbstæderne skulle holdes oppe ved kunstige Midler — skal jeg lade staa hen, men jeg vil kun spørge de Herrer, om de tro, at Kjøberne ville blive mere narrede af disse Uldhandlere, som gaa fra Dør til Dør for at sælge deres Varer, end i de saakaldte billige Udsalg til Spotpris og billig Pris inde i Kjøbstæderne? Jeg antager nu, at de ville kunne blive lige godt narrede begge Steder. Jeg tror ikke, at de Folk, som sidde inde i Kjøbstæderne, have en Smule mere Vareskjendskab til denne Ting, end disse Uldhandlere have, men een Ting veed jeg, og det er, at disse Syder, som leve i de ringeste Egne, have et ganske overordentlig godt Handelstalent, som vi slet ikke maa agte for ringe i det lille Land, hvori vi leve, og det har virkelig haaret sine Frugter, som det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Th. Nielsen) nævnte. Det har haaret mange gode og store Navne frem herinde i Kjøbenhavn, thi man kan rigtignok ikke — det vil jeg sige ligefrem overfor Børsmødet, — bestyrlde den egentlig store Handelsstand her i Kjøbenhavn for at være en Handelsstand, der har hynderligt Greb paa Omsætningen. Det lader til, at den kun kan hjælpes op ved kunstige Midler; den kan ikke staa paa sine egne Ben, hvorefter f. Ex. Handelsstanden i Hamborg, som beder sig befriet for at komme ind under den tydste Regjering, udmærket kan handle paa egen Haand. Hamborgerne vide, at naar man blot har Frihed, saa kan man handle, men her i Kjøbenhavn lader det ikke til, at det kan gaa uden kunstige Midler. Hvorfor skal man ikke udvikle og bruge den Smule Handelskaand, som findes her i Landet? I Sjælland have de den, men andre Steder i Landet have de den ikke i saa højt en Grad. Og saa til Sydende og sidst vil jeg spørge: Blicher det, som man skal kjøbe af disse Folk, ikke dyrere, naar man skal gjøre en Rejse til Kjøbstaden for at kjøbe altvaret det samme Produkt, som ellers vilde blive haaret hjem til En efter de Handelsrettigheder, som de allerede nu have? Denne Rejse ind til Kjøbstaden med de Udgifter, som man saa let fristes til at gjøre der, vil bevirke, at det samme Produkt vil blive Kjøberen ligesaa dyrt om ikke dyrere, end naar de faae det bragt lige til Døren. Jeg vil sige, at jeg har kjøbt mange Gange af disse Handelsfolk, og jeg kan sige, at jeg er aldrig bleven narret af dem.

Alberti: Til det ærede Medlem for Thisted Amts 2den Valgkreds (Sagd) skal jeg gjøre

den almindelige Bemærkning, at det er mig aldeles ligegyldigt, hvilken Mening det ærede Medlem har om mine Kundskaber til Næringslovgivningen. Jeg har den Tilfredsstillelse, at disse Kundskaber have bestaaet deres praktiske Prøve der, hvor enhver Advokat skal tage sin Dom, og det er mig nok. Forsaaavildt som det ærede Medlem siger, at han vil have Reskript af 1741 hævet, fordi det indeholder exceptionelle Bestemmelser til Gavn for Hammerum Herred, saa skal jeg tillade mig at sige ham, at Tilstanden i Hammerum Herred netop er exceptionel, og at der derfor kræves exceptionelle Bestemmelser for denne Del af Landet, og det har været Tilfældet i halvandet Hundrede Aar. Denne exceptionelle Tilstand i Hammerum Herred — og man bør tage de tre andre Vindeherreder med — bestaar deri, at der findes en saa udoilet Husflid der som intet andet Sted i Danmark, og da denne Vindeegn ligger midt i Sjælland, isoleret fra de større Byer og Affætningssteder, trænger Husfliden i Hammerum Herred til at støttes paa en særegen Maade. Det er det, der i halvandet Hundrede Aar er slet, ved at give Beboerne i Hammerum Herred Tilladelse til at vandre omkring paa deres Jod i Landet og sælge deres Frembringelser; ellers kunde Husfliden i Hammerum Herred ikke trives og bestaa. Navnlig tidligere havde Beboerne der ellers ingen Anvendelse for deres vigtigste Produkt, nemlig Ulden. Se, deri ligger det Exceptionelle for Hammerum Herred, og derfor har Regjeringen støttet Befolkningen i Vindeegnene, og det har været en god Regjering i den Henseende. Jeg mindes meget vel fra Kristian den 8des Tid, at denne Konge — man kan nu ellers have, hvilken Mening om ham, man vil — var en Mand, som interesserede sig levende for Sjælland. Derom minder Silkeborg, det var hans Værk, og jeg veed fra de Keiser, han gjorde i min Fødeegn, hvorledes han søgte at erkjendige sig om Industriens Tilstand i Vindeegnene, hvorledes han nedfattede en Høllekommission for at staffe Stempel paa de gode Varer, og hvorledes han dertil udvalgte som Formand en Mand, hvis Minde endnu lever i de Egne som en Mand, der interesserede sig for Befolkningens Udvikling, det var daværende Justitsraad og Standerdeputeret Holm paa Dalsgaard, Herredsfoged i Lysgaard-Hids Herreder. At dette kan man læse i „Ny Kollegialtidende“ fra Kristian den 8des Tid. Det er det, som har gjort, at nu kan en Fødeegns Beboere frembringe Udvarer og Bomuldsvarer dels ved Haandarbejde og dels ved Rundvæde, som styres og ledes med Hænderne. Jeg vil gjøre det ærede Medlem for Thisted Amts 2den Valgkreds (Sagd) opmærksom paa, at han her i Byen kan finde Grosserere og Fabrikanter, som staa i Spidsen for de første Væverier, vi have her — jeg vil strax nævne en Mand, som hedder Asmusen, saa kan han strax finde ham og han vil kunne høre af disse Mænd, der